



Samhälle, kultur och identitet

**Självständigt arbete  
i fördjupningsämnet samhällsorientering  
15 högskolepoäng, grundnivå**

**Andraspråkselevens språk- och  
kunskapsutveckling i de samhällsorienterade  
ämnena.**

*Second language learners language- and knowledge development in  
social science studies.*

**Elin Sehovac  
Jonna Lindahl**

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i åk F-3 [= samhällsorienterande ämnena], 240 högskolepoäng  
Självständigt arbete i fördjupningsämnet, 15 hp  
Datum för slutseminarium 2023-01-09

**Examinator:** Andrés Brink Pinto  
**Handledare:** Hans Dahlqvist

# Förord

I följande arbete har vi utgått från frågeställningen *Hur kan lärare arbeta med svenska som andraspråkselever för att stötta deras språk- och kunskapsutveckling inom de samhällsorienterade ämnena i grundskolan?* Med hjälp av forskning i form av vetenskapliga artiklar och annan litteratur har vi arbetat med att besvara denna frågeställning. Arbetet har skett genom kunskapsökning där vi har behandlat texter tillsammans. Detta har vi gjort med ett gott samarbete. Läsningen av texter var till och börja med ett mer självständigt arbete för att bli pålästa om ämnet. Texterna har vi sedan diskuterat tillsammans. Processen av att utforma samt skriva följande arbete har skett gemensamt och alla delar har behandlats samt bearbetats med gott samarbete med målet att strukturera en bra text. I arbetet har vi haft möjlighet till öppen dialog om tankar kring arbetet vilket har hjälpt oss i arbetet kring att besvara vår frågeställning. Vi har varit öppna för att både ge och ta kritik för att effektivt kunna förbättra vår text vilket har varit vår styrka i detta gemensamma arbete.

# Abstract

Följande text behandlar svenska som andraspråkselevs språk- kunskapsutveckling i de samhällsorienterade ämnena utifrån ett sociokulturellt perspektiv på lärande. Andraspråkselever tenderar att prestera sämre i skolan på grund av deras brister i begreppslig förståelse. Syftet med följande arbete är att synliggöra hur sociokulturella arbetsätt kan gynna andraspråkselevs språkutveckling. Syftet är även att undersöka hur andraspråkselever kan lyckas bättre inom ramarna för den svenska undervisningen. Metoden för att ta reda på detta har bestått av litteratursökning där olika artiklar samt texter har granskats och bearbetats. Resultatet påvisar att arbete utifrån sociokulturellt perspektiv på lärande kan stötta eleverna i att lära sig behärska ett språk och utveckla kunskaper i och om språket för att sedan kunna applicera dessa kunskaper i skolans olika ämnen. Resultatet presenterar samtal som en viktigt framgångsfaktor för lärande, men även modersmål och transspråkande lyfts för att synliggöra hur det bör användas som en resurs i undervisningen. Texten behandlar inre motivation och hur det påverkar språkinläring. I diskussionen förs resonemang som besvarar frågeställningen och resonerar kring hur denna forskningsöversikt kommer påverka framtida yrkesprofession.

Nyckelord: modersmål, proximala utvecklingszonen, samhällsorienterade ämnen, sociokulturellt perspektiv på lärande, språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt, svenska som andraspråk, språkutveckling.

# Innehållsförteckning

<b>1 Inledning och bakgrund</b> .....	<b>4</b>
1.1 Sociokulturellt perspektiv på lärande.....	5
1.1.1 Proximala utvecklingszonen.....	5
1.1.2 Scaffolding.....	5
1.2 Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.....	6
1.3 Svenska som andraspråk och nyanländ elev.....	6
1.4 Vardagsspråk och ämnesspråk.....	7
<b>2 Syfte och frågeställning</b> .....	<b>8</b>
2.1 Syfte.....	8
2.2 Frågeställning.....	8
<b>3 Metod</b> .....	<b>9</b>
3.1 Metod och databaser.....	9
3.2 Exempel på genomförda sökningar.....	9
<b>4 Resultat</b> .....	<b>11</b>
4.1 Inledning.....	11
4.2 Presentation av källor och forskningsläget.....	11
4.3 Sociokulturellt perspektiv på andraspråksinlärning.....	16
4.4 Modersmålsundervisningens positiva inverkan lärande och språkutveckling.....	17
4.4.1 Transspråkande samt flerspråkighet för språkutveckling.....	18
4.4.2 Språkassistenter.....	18
4.5 Andraspråkselevens begreppsförståelse i de samhällsorienterade ämnena.....	19
<b>5 Slutdiskussion</b> .....	<b>21</b>
<b>6 Referenser</b> .....	<b>25</b>
<b>Bilaga 1</b> .....	<b>28</b>

# 1 Inledning och bakgrund

Elever som följer kursplanen för svenska som andraspråk har under de senaste åtta åren ökat. Under läsåret 2020/21 var det cirka 143 000 av alla elever som gick i grundskolan i Sverige som följde kursplanen för svenska som andraspråk (Skolverket, 2020). Av de elever som läste svenska som andraspråk 2021 var det 72% av eleverna som klarade sig, resterande fick betyget F i svenska som andraspråk (Skolverket, 2022a). Bland elever födda i övriga Europa (bortsett från nordnorden) var det år 2021 cirka 79% av eleverna som hade behörighet till ett gymnasialt program. När det gäller andelen elever födda utanför Europa var det 2021 cirka 62% som avslutade årskurs 9 med en behörighet till ett nationellt gymnasieprogram (Folkhälsomyndigheten, 2022). Bunar (2015) beskriver att specifikt nyanlända elever har stora svårigheter att få behörighet till de nationella gymnasieprogrammen. Resultatet ovan antyder att det svenska utbildningsväsendet behöver arbeta för att hitta ett pedagogiskt förhållningssätt som inkluderar elever som inte behärskar det svenska språket fullt ut. Enligt FN:s barnkonvention är rätten till utbildning en av de grundläggande rättigheter som finns för barn. Artikel 28 i FN:s barnkonvention lyder enligt följande "Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla" (Unicef, 1989).

Andraspråks elever ska utveckla ämneskunskaper på svenska samtidigt som de lär sig det svenska språket. Detta är, enligt Kaya (2016), en utmaning i en ofta blandad grupp elever med olika språkliga förutsättningar. Elever som inte kan svenska får därför inte alltid den utbildning de har rätt till. Det kan till exempel vara att elevernas utbildning enbart fokuserar på att eleverna ska lära sig svenska snarare än ämneskunskaper (Kaya, 2016). Läraren måste, enligt Kaya (2016), undervisa så det påverkar elevernas språk- och kunskapsutveckling positivt.

I läroplanen för grundskolan står det att språket ska ha en aktiv roll i undervisningen. Formuleringarna i kursplanerna för till exempel historia ställer stora krav på begreppslig- och språklig förmåga hos elever. Detta kan utgöra en svårighet för elever som inte behärskar det svenska språket och som samtidigt ska inhämta kunskaper i de samhällsorienterande ämnena (Skolverket, 2022b). Utifrån det ovanstående menar vi att det är angeläget att hitta didaktiska förhållningssätt som bidrar till att öka måluppfyllelsen i svenska som andraspråk, då

sannolikt även detta skulle bidra till ökad måluppfyllelse även i fler ämnen. Det didaktiska perspektiv som vi valt att fokusera på är det sociokulturella.

## **1.1 Sociokulturellt perspektiv på lärande**

Den sociokulturella teorin grundar sig i Lev Vygotskys forskning kring mänsklig utveckling. Gibbons (2013) lyfter att teorin ser elevers lärande som en social företeelse och inte som en individualistisk företeelse. Elevernas utveckling är en produkt av undervisningen och undervisningen är ett resultat av sociala samt kulturella erfarenheter. Gibbons (2013) beskriver hur språklig utveckling är en process som är social och inte endast psykologiskt driven. Den språkliga och sociala miljö som är avsedd för lärande behöver beaktas. I denna sociokulturella teori kan man se både lärare och elev som aktiva deltagare som samarbetar för att skapa lärande. Målet är att synliggöra hur lärandet är ett socialt samspel mellan individer med språket som det huvudsakliga redskapet. Det är denna definition av det sociokulturella perspektivet som vi kommer att använda oss av i följande arbete.

### **1.1.1 Proximala utvecklingszonen**

Proximala utvecklingszonen är ett viktigt begrepp inom teorin och lyfter samspelet mellan en mer erfaren individ i möte med en mindre erfaren individ. Samspelet mellan de två individerna kan hjälpa den mindre erfarna eleven att nå en utveckling den inte kunde nå på egen hand. Gibbons (2013) beskriver alltså att den proximala utvecklingszonen handlar om klyftan som finns mellan en oerfaren individ i processen av att lära sig något nytt i möte med en mer erfaren individ som ger stöttning för att uppnå önskat lärande.

### **1.1.2 Scaffolding**

Scaffolding innebär stöttning. Begreppet kan ses som en del i att nå den proximala utvecklingszonen där elever i sin undervisning får hjälp av någon annan. Gibbons (2013) beskriver att målet med scaffolding är att elever ska klara av uppgifter själva och stöttning ska ses som ett tillfälligt behov för att uppnå denna självständighet. Det handlar om att läraren går in och stöttar elever där det finns behov för att eleverna senare ska klara sig på egen hand och nå en utveckling. Målet med stöttningen är att eleven ska kunna utföra samma uppgift i framtiden utan hjälp (Gibbons, 2013). Utifrån Gibbons (2013) tankar grundade i Vygotskys teori kan proximala utvecklingszonen och scaffolding beskrivas genom denna modell:



## 1.2 Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Gibbons (2013) beskriver att i det språk- och kunskapsutvecklande arbetssättet är språket i fokus oavsett ämne samt att språkutveckling och ämnesutveckling utvecklas i samspel med varandra. Baserat i Gibbons (2013) tankar om att språkutveckling sker i samspel med ämnesutveckling kan slutsatsen dras att en integrering av det svenska språket i de samhällsorienterande ämnena är språkutvecklande. Enligt Kaya (2016) finns det inte någon grundläggande definition av vad språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt faktiskt innebär, snarare finns det olika framgångsfaktorer för att nå en språkutveckling hos andraspråkselever som forskare har lyft fram. Målet med att belysa framgångsfaktorerna är att tydliggöra vad elever behöver erbjudas för att få möjligheten att tillgodogöra sig ett språk. Framgångsfaktorer som Kaya (2016) redogör för är exempelvis att undervisningen med andraspråkselever behöver präglas av meningsfullhet, elevers tidigare kunskaper och erfarenheter men även att modersmål används som en resurs i lärandet.

## 1.3 Svenska som andraspråk och nyanländ elev

Skolverket (2021) lyfter att svenska som andraspråk ska anordnas av skolan om det finns behov. Behovet kan gälla för elever som inte har svenska som modersmål, elever som kan svenska men gått i skola utomlands eller invandrarelever som även pratar svenska i hemmet. Beslutet om en elev ska följa kursplanen för svenska som andraspråk istället för svenska avgörs av rektor och är en individuell bedömning. Ofta är det nyanlända elever som har behov svenska som andraspråk. Med nyanländ avses, enligt Skolverket (2021), följande:

En nyanländ är någon som har bott utomlands och som nu är bosatt i Sverige. Hen ska ha börjat på sin utbildning efter ordinarie terminsstart i årskurs 1 eller senare. Efter fyra år i svensk skola räknas inte eleven som nyanländ längre (2022c).

## **1.4 Vardagsspråk och ämnesspråk**

När det kommer till språkinlärning finns det ett vardagsrelaterat språk samt ett ämnesrelaterat språk som eleverna behöver lära sig att behärska. Axelsson (2015) beskriver vardagliga begrepp som de begrepp barn möter genom erfarenheter, det vardagliga språket är mer personligt. Ämnesspråket däremot är det språk som barn möter i skolan. Ämnesspråket är mer abstrakt och inte personligt. När det gäller andraspråkselever lyfter Gibbons (2013) att en skillnad mellan vardagsspråk och ämnesspråk är att andraspråkselever snabbt kan tillägna sig vardagsspråket, medan när det kommer till det ämnesrelaterade språket kan det ta upp sju år för andraspråkseleverna att komma till samma nivå som en elev som lär sig på sitt förstaspråk.



## **2 Syfte och frågeställning**

### **2.1 Syfte**

Syftet med vårt arbete är att undersöka hur svenska som andraspråkselever kan tillägna sig en språk - och kunskapsutveckling inom de samhällsorienterade ämnena med hjälp av arbetssätt som grundar sig i ett sociokulturellt perspektiv på lärande. Denna kunskapsöversikt är angelägen eftersom svenska som andraspråkselever i låg grad inte uppnår målen formulerade i de olika kursplanerna och får därav inte en gymnasieexamen. Vi vill ta reda på om arbetssätt som får elever att interagera med varandra i social kontext kan gynna andraspråkselevs lärande och som följd av detta utveckla deras språkliga förmåga i grundskolan. Det finns forskning kring det sociokulturella perspektivet samt forskning kring andraspråkselevs språkutveckling. Det finns dock en avsaknad av dessa aspekter i relation till de samhällsorienterade ämnena. Det är detta perspektiv vi vill tillföra i den följande texten. Vi vill lyfta den sociokulturella teorin samt andraspråkselevs språkutveckling i relation till de samhällsorienterade ämnena då det finns en svårighet gällande elevens begreppsliga förmåga i dessa ämnen. För att uppnå detta syfte kommer vi att göra en kunskapsöversikt för att sedan dra paralleller mellan artiklarna och de gemensamma drag de har. Utifrån detta kommer vi att göra relevanta kopplingar samt dra slutsatser till vårt syfte och frågeställning.

### **2.2 Frågeställning**

Frågeställningen vi kommer svara på i följande arbete är:

Hur kan lärare arbeta med svenska som andraspråkselever för att stötta deras språk- och kunskapsutveckling inom de samhällsorienterade ämnena i grundskolan?

# 3 Metod

## 3.1 Metod och databaser

Metod för följande arbete har bestått av informationssökning på olika databaser. Framst har sökningar skett på LibSearch men med ett fokus på artiklar som hämtas från databaserna ERIC, SwePub samt Education Research Complete, men det förekommer även att källor hämtats från andra databaser utöver de som rekommenderats. Detta för att relevans hos de olika artiklarna har varit den främsta prioriteringen. Litteratursökningen har fokuserat på att hitta vetenskapliga artiklar som blivit Peer Reviewed men andra källor har också bearbetats såsom artiklar skrivna på uppdrag av Skolverket, eller litteratur i form av böcker. Böckerna vi använt har ramat in ämnet väldigt väl och därför fann vi dem relevanta till detta arbete för att besvara frågeställningen så bra som möjligt.

För att göra goda sökningar har dels fräsökningar använts för att få en helhet av en sökning snarare än att få träffar på separata ord. Trunkering har använts i sökningarna för att olika ändelser på ord ska medföra en bredare sökning samt för att få fler träffar. OR har använts för att koppla samman olika synonymer samt har AND använts för att sammanlänka olika sökblock. Utöver detta har avgränsningar gjorts. Ålder samt årtal har avgränsats i sökningarna, ålder för att artiklarna ska passa sig till den ställda frågeställningen samt årtal för att att forskningen ska vara relevant och för att inte för många år ska ha passerat. Utöver detta har det funnits en öppenhet i sökningarna i att hitta artiklar som lyfter de olika aspekter av vår frågeställning som vi valt att undersöka. Sökningarna har främst genomförts på engelska för att nå internationell forskning samt för att få bredare träffar.

## 3.2 Exempel på genomförda sökningar

Vi kommer presentera några av de sökningar som genomförts samt vilka sökord som användes. Övriga sökord går att finna i bilaga 1. En sökning som genomförts i vårt arbete på LibSearch är följande: (“second language” OR bilingual\*) AND (Sociocul\*OR socio-cul\* OR “socio cult”) AND (“elementary education” OR “elementary school” OR “primary school”) AND (“social science” OR history OR religion OR geography). Denna sökning på LibSearch gav totalt tio träffar vilket visar att en avgränsning som denna sökning ger färre men kanske mer relevanta träffar för ämnet som undersöks. Under denna sökning fick vi en träff på en artikel skriven av McAuley (2009) som distribuerades från databasen ERIC.

Vi har även gjort väldigt breda sökningar med stort antal träffar för att avgränsningarna inte gav särskilt många resultat. En sökning som var bredare och genomförd på svenska gav träff på en artikel relevant för vår frågeställning. Sökningen var en frassökning på följande sätt "svenska som andraspråk". Efter sökningen markerade vi att artikeln skulle vara peer review vilket gav 138 träffar. Urvalsprocessen bestod av läsning av rubriker och abstracts. Vid närmare läsning bestod även urvalsprocessen av att göra en avgränsning gällande vilken ålder forskningen handlade om, alltså ett fokus på främst grundskoleålder. Av 138 träffar var det en artikel på sida 1, artikel 10, som valdes för arbetet. Sökningen gav en träff på en artikel skriven av Alm Fjellborg och Molin (2018) distribuerad av SwePub.

Ytterligare en bredare sökning var en sökning som gjordes av med hjälp av frassökningar som bestod av "group work" AND "language development". Sökningen gav totalt 61 träffar. Peer Review markerades sedan vilket gav träffar på totalt 47 artiklar. Läsning av rubriker och abstracts genomfördes för att få en ide av vilka artiklar som kunde lämpa sig för arbetet. Ämnesord granskades för att få en ide av vad artiklarna hade för fokus samt för att få reda på vilken ålder forskningen handlade om. Artikel 11 på sida 1 ansågs relevant och urvalet medförde att Al-wossabi (2016) valdes. Denna artikel är ett exempel på en relevant artikel som valdes från en mindre databas vid namn Complementary Index.

# 4 Resultat

## 4.1 Inledning

Avsnittet inleds med en presentation av källorna där deras metod och resultat redovisas. Källorna kategoriseras sedan i underrubriker för att rama in underlaget för att kunna besvara vald frågeställning.

## 4.2 Presentation av källor

Viktigt att beakta är att olika sökningar samt sökord ger olika resultat. Detta medför att de luckor som kan komma att finnas i vårt arbete baseras i de efterforskningar vi genomfört. Sökningarna samt nyckelorden använda för arbetet har påvisat att det finns eventuella luckor kring den rådande frågeställningen när det gäller de samhällsorienterade ämnena.

Kao (2010) redogör för att den sociokulturella teorin på lärande som Vygotsky skapat är väsentlig i forskningen om andraspråksinläring. Enligt artikeln ska den inre motivationen hos en elev främjas av läraren för att andraspråksinlära ska lära sig till exempel ämneskunskaper på svenska. Författaren menar att språket är det främsta verktyget för att lära och att prata med olika människor leder till ett lärande som eleven sedan kan ta vidare till exempelvis andra ämneskunskaper. I sin litteraturöversikt lyfter Kao (2010) fram tidigare forskning i syfte att sätta Vygotskys teori relation till andraspråksinläring. Metoden för Kaos (2010) arbete grundar sig i att undersöka annan forskning och litteratur. Författaren beskriver sociokulturella begrepp och sätter dessa i ett sammanhang. Kao (2010) beskriver i litteraturöversikten vikten av den proximala utvecklingszonen som enligt författaren är att en medlare, som kan vara en lärare eller klasskamrat, kan förmedla kunskap till inlärares.

En studie har gjorts av McAuley (2009) i klassrum med elever med olika bakgrund och språkliga kompetenser. Studien pågick under åtta år och varje nytt år fick intresserade lärare på fyra olika skolor möjligheten att delta. Lärare som valde att delta blev tilldelade datorer som var uppkopplade på en gemensam databas för olika klasser och årskurser. Metoden för studien bestod av insamlande av data från elever och lärare i skolsammanhang, även användande av olika databaser och protokoll från möten. Studien utgår från ett sociokulturellt perspektiv på lärande. Lärandet som studerades skedde i olika gruppammansättningar där eleverna själva fick söka den kunskap de behövde med stöttning från varandra samt lärare

men även till exempel skolbibliotek. Eleverna fick planera samt genomföra olika uppgifter som de blev tilldelade av läraren. Detta bidrog i sin tur positivt till andraspråksinlärares motivation. I studien lyfts samverkan i klassrummet som en viktig del för inläring (McAuley, 2009).

Wedin (2011) skriver en artikel som har utgångspunkt i ett konstruktivistiskt samt sociokulturellt perspektiv på lärande. Författaren menar på att elever med stöttning av mer erfarna individer, vilket i skolan kan vara en lärare, kan ge elever möjlighet till att producera mer språk. Stöttning kan hjälpa elever att nå deras proximala utvecklingszon. Metoden för undersökningen bestod dels av att intervjua elever med start i förskoleklass men även av att ta del av specifika texter eleverna skrivit under lågstadiet för att följa deras språkutveckling under några år. Tre elever blev utvalda till fördjupade studier i syfte att få syn på deras språkutveckling. En pojke född i Sverige med föräldrar som inte var svenska, en pojke född i Somalia som kom till Sverige vid 7 års ålder, samt en flicka som är svensk med svenska föräldrar. Wedin (2011) belyser att elever, när de först börjar skolan, förväntas kunna behärska ett vardagligt språk. Med åren ska elevers språkbruk utvecklas och deras förmåga att hantera samt förstå ett mer kunskapsrelaterat språk förbättras. Svenska som andraspråkselever måste utveckla sin kunskap inom det svenska språket samtidigt som de behöver lära sig skolans olika ämnen på det språk de inte än fullt behärskar vilket är en utmaning.

Al-wossabi (2016) har skrivit en artikel som berör ämnet kring dialog och möjlighet för andraspråkselever att producera ett utflöde av språk för språkutveckling. Ett utflöde av språk innebär att individer får möjlighet till att använda ett språk muntligt. Inflöde av språk däremot menas med ett intag av språk, alltså att få höra ett språk talas med variation för att ta till sig det. Lärare bör alltid uppmuntra andraspråkselever att tala det språk de är i processen av att lära sig. Misslyckas lärare med att skapa möjligheter till utflöde av språk kan det avskräcka eleverna från att använda språket vid senare tillfällen. Metoden författaren använder är att belysa litteratur som rör olika perspektiv på andraspråksinläring. Det framgår genom olika studier som Al-wossabi (2016) lyfter att lärarens centrala roll i klassrummet och hur språk samt uppgifter organiseras är en stor del av vilka möjligheter som skapas för språkutveckling. I många fall är det främst läraren som pratar och eleverna lyssnar passivt. Det behöver skapas möjligheter för elever att aktivt och meningsfullt delta i att använda andraspråket för att lära sig att behärska det. Det talade språket inkluderar verbal- och ickeverbal kommunikation men

det inkluderar även kulturella normer. För att andraspråkselever ska få möta dessa aspekter av andraspråket kan det vara en god idé att utforma uppgifter som möjliggör tillfällen för elever att stöta på de olika aspekterna av det talade språket (Al-wossabi, 2016).

Ganuza & Hedman (2018) redogör för olika studier som visar modersmålets goda inverkan på andra ämnen i skolan. Om en elev har goda kunskaper i sitt modersmål har eleven oftast goda kunskaper även i svenska språket. Det har visat sig att elever som fick höga resultat i somalisk läsförståelse även fick goda resultat i svensk läsförståelse enligt forskning som Ganuza & Hedman (2018) redogör för. Elever som hade modersmål i flera år fick bättre betyg än andra elever som inte läste modersmål och som hade behövt ha göra det, elevernas närvaro har betydelse. Ganuza & Hedman (2018) kommer fram till att modersmålsundervisningen är en framgångsfaktor för att lära sig svenska och nya begrepp i det svenska språket. Metoden för denna studie utgår från tidigare forskning som författarna själva gjort som berör samma forskningsområde. Forskningen som artikeln grundar sig på tog plats på en skola där 36 elever deltog i studien, eleverna hade gemensamt att de hade gått på modersmålsundervisning i flera år.

Alm Fjellborg & Molin (2018) belyser i sin artikel att svenskfödda elever tenderar att prestera bättre i skolan än elever med utländsk bakgrund som följer kursplanen för svenska som andraspråk. Primärt är anledningen till detta att andraspråkselever besitter sämre kunskaper i det svenska språket samt att deras begreppsliga förmåga tenderar att vara på en lägre nivå. Studien i fråga grundade sig i att samla in data från de nationella proven i geografi för att urskilja vilka uppgifter som visade sig vara mer eller mindre gynnsamma för elever med svenska som andraspråk. Studiens resultat påvisade att uppgifter innehållande lite text med stort fokus på geografiska begrepp utgjorde en stor prestationsskillnad mellan elever som följer kursplanen i svenska samt de som följer kursplanen i svenska som andraspråk. Alm Fjellborg och Molin (2018) beskriver vidare att när det gäller de samhällsorienterade ämnena har forskning visat att elever som följer kursplanen för svenska som andraspråk har en svårighet kring geografi och geografins ämnesbegrepp. Svenska som andraspråkseleverna kan besitta goda vardagliga språkkunskaper i det svenska språket men när det kommer till ämnesspråk är kunskaperna svagare.

Lundgren (2019) gjorde en undersökning med den sociokulturella teorin som utgångspunkt. Studien genomfördes vid två olika skolor där inhämtande av data skedde via intervjuer,

samtal, observationer samt olika elevtexter. Skolorna valda för studien hade en stor andel flerspråkiga elever. Flerspråkighet beskrivs som när det förekommer två eller fler språk i den pedagogiska undervisningen. I den svenska skolan är flerspråkig undervisning inte särskilt vanlig, det är en enspråkig norm som råder. Lundgren (2019) lyfter vidare i sin artikel begreppet transspråkande och beskriver det som ett förhållningssätt där ett fokus ligger på att individer ska få möjlighet att använda ett språk. Det handlar om att en individ som är flerspråkig inte ser sina språkliga kunskaper separat från varandra utan använder dem enhetligt för att kommunicera. Den enspråkiga norm som råder i de svenska skolorna medför att elever inte får möjlighet att använda sin flerspråkighet. Modersmålet bör betraktas som en resurs för att stödja utvecklingen av andraspråket. Flerspråkighet samt transspråkande stöttar elever i inhämtande av ämneskunskaper i skolans ämnen (Lundgren, 2019).

Forskning som är gjord av Thorstensson Dávila (2018) visar goda effekter på lärandet vid användning av språkassistenter. Studien, som tog plats under två år, utgick från fyra språkassistenter som kunde fler språk än svenska. Skolan för denna studie var placerad i ett område där elever med utländsk bakgrund var tät. Författaren använde sig av språkassistenterna för att få reda på deras mångfaldiga roller samt deras roll till framväxande språkideologier. Forskning visar fördelar med att kunna flera språk och språkassistenterna har erfarenhet av språk och kultur som de delar med eleverna på skolan. Den gemensamma faktorn blir en brygga mellan ämneskunskaper och språket. Lärare kan ibland utifrån deras erfarenheter och kunskaper antyda att det svenska språket är viktigast eller inte veta hur de ska hantera flerspråkigheten i ett klassrum på ett utvecklande sätt. Därmed får modersmålet hos eleverna en mindre viktig roll i skolarbetet. Flerspråkighet är ofta inte accepterat i skolan och förbjuder fler språkkunskaper än svenska i undervisningen. För att detta arbete ska fungera är det viktigt att läraren drar nytta av språkassistenternas både språkliga och didaktiska erfarenheter. Att läraren vågar delegera och samarbeta med assistenterna. Eleverna ska ha respekt och tillit för dem alla vilket det inte alltid blev i studien när det var dåliga samarbeten mellan professionerna vilket Thorstensson Dávila (2018) lyfter.

Larsson & Hallden (2010) har gjort forskning som handlar om hur lärare kan hjälpa elever att utveckla deras begreppsliga förståelse i NO. Det handlar om att som lärare vara engagerad i elevernas begreppsförståelse för att elever ska utveckla sin kunskap om begrepp. Läraren måste förstå processen vid inlärandet av ett ämnesrelevant begrepp för att kunna vägleda eleverna till rätt definition. Utan stöttning kan det innebära att elever får en smal definition av

begreppen. Studien genomfördes under flera år genom att undersöka förståelsen hos elever för begreppet jorden. Barnen intervjuades en gång under en treårsperiod när de gick i förskolan. Första året intervjuades 37 elever (26 flickor, 11 pojkar). Andra året intervjuades 35 elever (24 flickor, 11 pojkar). Under tredje året deltog 29 elever (21 flickor, 8 pojkar). 8 barn hoppade av under studien. Förskolorna låg i Stockholm som var placerade i olika socioekonomiska områden. Eleverna intervjuades på deras förskolor och intervjuerna bestod av olika frågor i NO. Studien grundar sig i naturvetenskapliga begrepp vilket minskar applicerbarheten för de samhällsorienterade ämnena. Vad som är mer relevant och går att urskilja från denna studie är vägen för lärande av ämnesspecifika begrepp. Därmed kan vägen till inläring av begrepp som nämns i studien appliceras på inläring av begrepp i de samhällsorienterade ämnena. Forskning inom begreppsförståelse är mer förekommande inom de naturvetenskapliga ämnena.

Axelsson (2015) skriver om nyanlända och lärare. Axelsson (2015) lyfter hur grupparbete gynnar nyanlända elevers utveckling i olika ämnen. Författaren lyfter hur nyanlända elever ska få möjlighet att utveckla ett vardagsspråk men även ett ämnesspråk. Författaren beskriver hur betydelsefullt det är för nyanländas utveckling att skolor mottager eleverna väl. Axelsson (2015) lyfter ny forskning. Genomförd studie grundas på två terminer, år 2011 och 2012. Det är klassrumsobservationer, fältanteckningar, digitala foton och tavelanteckningar under lektioner, elevtexter och lärobokstexter men även på intervjuer med 16 lärare, 4 rektorer. Eleverna gick i årskurs 8 och 9 och studien genomfördes i tre kommuner i olika storlek. På skolorna var det även olika behov av mottagandet för nyanlända eftersom antalet nyanlända elever varierade beroende på kommun.

Sellgren (2005) genomförde en studie i Stockholm Stad med syfte att utifrån aktuell forskning ge en bild av hur undervisning som sker i skolan kan stötta elever som är flerspråkiga. Samt se vilka förutsättningar undervisningen gav andraspråkselevernars språk- och kunskapsutveckling i relation till de enspråkiga eleverna. Sellgren (2005) gjorde i sin fallstudie besök på olika verksamheter med målet att just få reda på hur ämnesintegrerad undervisning kan se ut. Sellgrens (2005) teoretiska ram för studien grundade sig i det sociokulturella perspektivet på lärande. Metoden för studien bestod av datainsamling från fem olika grundskolor i fyra olika stadsdelar i Stockholm Stad. Datainsamlingen bestod av klassrumsobservationer, intervjuer av olika slag, samt insamling av elevarbeten och



dokumentation från undervisande lärare. De skolor som var i fokus under fallstudien var skolor som hade en bred flerspråkig elevgrupp.

Utifrån de presenterade källorna syns en enspråkig norm. Detta innebär att lärare till viss del inte vet hur flerspråkighet i undervisningen kan hanteras. Gemensamt är att artiklarna belyser den goda påverkan sociokulturellt perspektiv har för lärande och andraspråksinläring. I artiklarna beskrivs att elever måste få möjligheter till att producera ett utflöde av språk. Det beskrivs även att de måste möta ett inflöde av språk som är varierat för att nå en språkutveckling. Samtal och interaktion är en gemensam faktor för språk- och kunskapsutveckling hos andraspråkselever. Vissa författare belyser den inre motivationens vikt för lärande medan andra belyser den språkliga kompetensen mer. Vissa tycker alltså att den inre motivationen är viktigare än den språkliga kompetensen för att lyckas med ämneskunskaper, medan andra tycker det är viktigare att integrera språkligt med varandra.

### **4.3 Sociokulturellt perspektiv på andraspråksinläring**

Kao (2010) redogör för att den sociokulturella teorin på lärande som Vygotsky skapat är väsentlig i forskningen om andraspråksinläring. Elever behöver få stöttning i att finna strategier och verktyg för att kunna ta sig vidare i sitt lärande för att senare kunna applicera dessa verktyg i andra ämnen såsom till exempel de samhällsorienterade ämnena. Den proximala utvecklingszonen är därför en viktig del av lärandet då det hjälper eleverna nå den kunskap de tidigare inte kunnat nå på egen hand. Även McAuley (2009) lyfter vikten av kunskapsförmedlare i lärandeprocesser vilket kan liknas med den proximala utvecklingszonen. En kunskapsförmedlare behöver inte endast vara en lärare, det kan även vara en klasskamrat som stöttar i inlärningsprocessen. Samarbete och interaktion med andra klasskamrater kan bidra till att eleverna lär sig ämneskunskaper och språk på ett utvecklande sätt.

Att ta del i språklig dialog och få möjligheten att producera eget språk lyfter Wedin (2011) som en viktig aspekt av språkutveckling. Tillfällen där elever får delta i samtal om texter och berättelser för att få uttrycka sådant som de inte stöter på i sitt vardagsspråk behöver erbjudas. Den språkliga utveckling andraspråkselever kan tillgodogöra sig genom att delta i samtal av olika slag är viktig för att kunna tillägna sig den kunskapsutveckling som förväntas ske i skolans kommande år (Wedin, 2011). Gibbons (2013) beskriver att möjlighet till tal är en

viktig del av språkutveckling och det talade språket bygger en bro mellan vardagsspråk och det ämnesspråk som eleverna möter i skolan. Gibbons (2013) lyfter hur den sociokulturella teorin belyser vikten av interaktion mellan individer för att lärande ska ske. När interaktion och dialog sker mellan individer skapas möjligheter till tänkande och elever får möjlighet att möta samt använda begrepp. Mer specifikt belyses även vikten av interaktion för andraspråkselevs språkliga utveckling. Eleverna behöver få möjlighet att skapa ett utflöde av språk, alltså att själva producera språk och använda språk. Gibbons (2013) menar att när elever endast lyssnar och är passiva i sitt lärande får de inte möjligheten att bearbeta språket lika väl som i de fall där de är aktiva i processen.

Även Axelsson (2015) och Al-wossabi (2016) redogör för att kunskap skapas genom dialog och samtal. När elever interagerar i aktiviteter kan de tillsammans med kamrater och lärare skapa förståelse för vardagsspråk i relation till det aktuella ämnesspråket. Axelsson (2015) belyser hur språklig utveckling inte kan ses separat från det sociala sammanhang språket är en del av eller det sociala sammanhang eleven deltar i. Al-wossabi (2016) menar även att andraspråkselever behöver producera ett utflöde av språk för språkutveckling. Det är lärarens ansvar att se till att eleverna får möjlighet att använda språket. Det behöver skapas möjligheter för elever att aktivt och meningsfullt delta i att använda andraspråket för att lära sig att behärska det (Al-wossabi, 2016).

## **4.4 Modersmålsundervisningens positiva inverkan på lärande och språkutveckling**

Ganuza och Hedman (2018) redogör för olika studier som visar modersmålets goda inverkan på andra ämnen i skolan. Om en elev har goda kunskaper i sitt modersmål har eleven oftast goda kunskaper även i svenska språket. Ganuza & Hedman (2018) kommer fram till att det handlar om att om flerspråkiga elever lär sig använda språkliga begrepp på modersmålet lär eleverna sig enklare begreppen på skolspråket i svenska. Att utveckla modersmålsundervisningen och språket är en framgångsfaktor för att lära sig svenska och nya begrepp i det svenska språket som exempel. Modersmålsundervisning påverkar elevs språk- och kunskapsutveckling positivt. Modersmålsundervisningen erbjuder en förankring mellan modersmålet och det svenska språket (Ganuza & Hedman, 2018). Ofta hindrar det svenska språket andraspråksinlärare att lära sig andra ämneskunskaper. Modersmålsundervisningen bidrar dock till att eleverna får en förståelse först på sitt förstaspråk för att sedan kunna

använda det och förstå det på sitt andraspråk, vilket i detta fall är det svenska språket. Detta handlar om att eleverna ska få stöttning i sitt modersmål för att kunna lära nya kunskaper i sitt andraspråk och de samhällsorienterade ämnena, alltså kan detta liknas vid proximala utvecklingszonen.

#### **4.4.1 Transspråkande samt flerspråkighet för språkutveckling**

Lundgren (2019) beskriver att den enspråkiga normen under senare år har ifrågasatts. Olika studier genom åren har belyst att en utveckling av modersmål och möjlighet till flerspråkighet i klassrummet kan öka förståelsen för andraspråket. En flerspråkighet samt transspråkande i undervisningen skapar enligt Lundgren (2019) möjligheter för elever att använda olika språk för att kunna inhämta ämneskunskaper i skolans ämnen. Lundgren (2019) lyfter ett exempel där möjligheten till flerspråkighet i klassrummet speglas. Exemplet belyser en lärare som inte delar samma språkliga repertoar som sina elever men som väljer att använda sig av elevernas språkliga resurser i undervisningen för att skapa möjlighet till interaktion och kommunikation. I klassrummet uppmuntrar läraren eleverna att tala om sina erfarenheter kopplat till en kulturellt igenkänningsbar situation hen valt att konstruera i sin undervisning. Möjligheten till flerspråkighet och transspråkande i denna situation bidrar till interaktion mellan eleverna, alltså språklig utveckling, men det bidrar även till en meningsfullhet samt förankring i undervisningen då eleverna får möjlighet att samtala om ett elevnära ämne.

#### **4.4.2 Språkassistenter**

Forskning som är gjord av Thorstensson Dávila (2018) visar goda effekter på lärandet vid användning av språkassistenter. Att använda språkassistenter som ett stöd i undervisningen hos andraspråkselever kan alltså vara en bra lösning för bryggan mellan svenska och förstaspråket. Med denna form av stöttning av språkassistenter får eleverna möjlighet att nå den proximala utvecklingszonen eftersom att eleverna får den språkliga stöttning de behöver på modersmålet för att klara en uppgift. Ett resonemang som kan föras utifrån detta är att eleverna med hjälp av språkassistenterna kan använda sitt modersmål i ämneskunskaper som stöd. Till exempel ämnesbegrepp eller andra förklaringar. Därmed är inte språket ett hinder för eleverna när det kommer till att lära sig ämneskunskaper, det blir snarare en resurs för lärande.

## **4.5 Andraspråkselevs begreppsförståelse i de samhällsorienterade ämnena**

Alm Fjellborg & Molin (2018) beskriver att svenska som andraspråkselever kan besitta goda vardagliga språkkunskaper i det svenska språket men när det kommer till ämnesspråk är kunskaperna svagare. Elever med svenska som andraspråk tenderar att ha större svårigheter med uppgifter som ställer stora krav på begreppslig förmåga. När begrepp inom de samhällsorienterade ämnena inte kontextualiseras påvisar andraspråkseleverna svårigheter kring den begreppsliga förståelsen. När det gäller de nationella proven vill författarna belysa att svårigheterna med den begreppsliga förmågan inte måste innebära att proven måste organiseras på annorlunda sätt, snarare att fokus behöver ligga på att i undervisning förankra begrepp för att synliggöra ämnesspråket för eleverna med deras tidigare erfarenheter (Alm Fjellborg & Molin, 2018).

Sellgren (2005) belyser hur elever med en tvåspråkig bakgrund inte är en heterogen grupp, alla elever kommer till skolan med olika språkliga erfarenheter. Ämnesundervisningen i skolan ställer stora krav på språklig behärskning och Sellgren (2005) beskriver hur alla elever som kommer till skolan behöver utveckla sitt befintliga vardagsspråk till ett ämnesspråk som behandlar specifika begrepp och fenomen. Inom de samhällsorienterade ämnena krävs det en god läs- och skrivförmåga på grund av ämnesbegreppens höga abstraktionsnivå. Inom dessa ämnen behöver eleverna stöttning för att lyckas tillägna sig ämnesstoffet. Sellgren (2005) vill genom sitt arbete uppmärksamma hur ämnesintegrerad undervisning kan stötta eleverna. Sellgren (2005) menar att språkundervisning behöver ske parallellt med ämnesundervisning för att på bästa sätt synliggöra ämnesstoffet och språket. På detta sätt står ämnesinnehållet i fokus och den språkliga undervisningen stöttar elevernas möten med nya begrepp. Genom en ämnesintegrering möjliggörs situationer där elever på ett meningsfullt sätt får utveckla ämnesspråket och stärka sin begreppsliga förståelse.

Enligt Larsson & Hallden (2010) har elever en förståelse för ämnesbegrepp som kan utvecklas med hjälp av att läraren är engagerad i elevens utvecklingsprocess vid inlärandet av ämnesbegreppet. Vissa elever har en förståelse för begrepp som egentligen kräver djupare resonemang och förståelse än de kunskaper eleven besitter. Exemplet som studien grundar sig på är förståelse för jorden. Vissa elever förstod jorden som något som finns i luften och förstod inte sambandet med att vi lever på jorden och att jorden har andra relevanta och

djupare definitioner. Det handlar om att utveckla elevernas kunskaper snarare än att ta bort deras kunskaper om ämnet för att begreppsförändring ska ske. Ämnesbegrepp kräver ofta en bred definition som eleverna ska utveckla med hjälp av läraren (Larsson & Hallden, 2010).

För att andraspråkselever ska utveckla sin begreppsliga förmåga inom de samhällsorienterade ämnena behöver ett större fokus ligga på förankring mellan vardagsspråk och ämnesspråk. Elevernas begreppsliga förståelse behöver bearbetas i undervisningen och begreppen behöver sättas i en kontext för att dess innebörd ska synliggöras. Detta genom att arbeta med den proximala utvecklingszonen för att eleverna ska kunna stötta varandra men även genom att arbeta med både det förstaspråk och andraspråk som eleverna behärskar. Det måste byggas broar mellan ämnesbegrepp och vardagsspråk för att skapa förståelse.

## 5 Slutdiskussion

I detta arbete har tidigare forskning lyfts i syfte att besvara frågeställningen *Hur kan lärare arbeta med svenska som andraspråkselever för att stötta deras språk- och kunskapsutveckling inom de samhällsorienterade ämnena i grundskolan?*. I detta avsnitt kommer diskussion kring den tidigare forskningen appliceras på frågeställningen för att besvara den.

Kaya (2016) lyfter olika framgångsfaktorer för att andraspråkselever ska nå en språk- och kunskapsutveckling. Vissa framgångsfaktorer kan appliceras i ett sociokulturellt sammanhang, till exempel att modersmålet är ett bra verktyg i lärandet. När det kommer till scaffolding är ett exempel som kan belysas språkassistenter. Dessa språkassistenter kan bidra med den stöttning andraspråkseleverna är i behov av för att uppnå lärande och modersmålet blir en resurs i lärandeprocessen. Gibbons (2013) lyfter att det sociokulturella perspektivet handlar om att elever ska vara sociala med varandra och arbeta mycket i grupp, lärande kan alltså inte ses som en individualistisk process. För att andraspråkselever ska kunna vara aktiva deltagare i sociala sammanhang och arbeta med varandra för att nå en språk- och kunskapsutveckling är det viktigt att eleverna kan göra detta i de samhällsorienterade ämnena även fast de inte behärskar svenska fullt ut. Modersmålet har en stor betydelse i samtal med andra och bör användas som en resurs vid samtal inom olika ämnen för att en förankring samt förståelse ska kunna ske vilket Lundgren (2019) beskriver i samband med flerspråkighet och transspråkande i klassrummet. Detta lyfter även Ganuza och Hedman (2018) samt Thorstensson Dávila (2018) som pratar om modersmål och språkassistenter för att eleverna ska uppnå den proximala utvecklingszonen som Gibbons (2013) finner relevant i ett sociokulturellt arbetssätt. Med modersmål som resurs i de samhällsorienterade ämnena kan andraspråkseleverna lära sig ämnesrelevanta begrepp.

Samtalets roll har även beskrivits av Gibbons (2013) som en viktigt framgångsfaktor för att arbeta sociokulturellt. Detta lyfts även i forskning som till exempel Wedin (2011), Axelsson (2015) och Al-wossabi (2016) genomfört. Dessa författare har dragit slutsatsen att använda språket är en viktig del i språklig utveckling både gällande vardagsspråk och ämnesspråk, vilket även är något Gibbons (2013) lyfter. Artiklarna lyfter även att andraspråkselever ska få möjlighet att samtala på sitt andraspråk för att utveckla språket i skolans olika ämnen. I relation till Kayas (2016) framgångsfaktorer för att arbeta språkutvecklande beskriver Kaya

(2016) att det är viktigt med meningsfullhet i undervisningen. Baserat i forskningen vi har tagit del av menar vi att det är relevant att organisera undervisning som erbjuder meningsfulla möjligheter till samtal som grundar sig i elevernas erfarenheter och intressen. Även att undervisningen i helhet grundas i samtal där andraspråkseleverna får möjlighet till interaktion sinsemellan. Detta lyfter även Gibbons (2013) i relation till den sociokulturella teorin, att undervisningen ska utgå från kulturella erfarenheter och sociala erfarenheter. Därför är en relevant tolkning att genom samtal som sker i undervisningen kan det ske ett utbyte mellan sociala och kulturella erfarenheter vilket kan utgöra en grund för elevernas lärande.

Det är viktigt att skapa meningsfullhet på olika sätt. Ett annat sätt som McAuley (2009) lyfter är att eleverna själva får planera och genomföra uppgifter med stöttning av läraren vilket syftar till scaffolding. Detta för att arbeta språk- och kunskapsutvecklande i olika ämnen, men även för att arbeta sociokulturellt genom den proximala utvecklingszonen som Gibbons (2013) beskriver. Eleverna kan besitta kunskap men för att utvecklas ytterligare och klara av en uppgift är de i behov av stöttning. När läraren erbjuder stöttning kan eleven vid ett senare skede klara uppgiften självständigt. För att applicera forskningen vi tagit del av på de samhällsorienterade ämnena kan det handla om att eleverna själva i grupper ta reda på information och hjälps åt i att nå kunskap. Den inre motivationen gynnas av detta arbetssätt enligt McAuley (2009). Den proximala utvecklingen hjälper eleven att nå motivation och självsäkerhet beskriver Kao (2010). Utifrån forskningen menar vi att det är relevant att tänka att arbetssätt som utgår från sociala grupparbeten där scaffolding sätts i fokus bidrar till att andraspråkseleverna utvecklar den inre motivationen. Ett sociokulturellt arbetssätt med den proximala utvecklingszonen har förmåga att bidra positivt till elevernas motivation. Grunden är alltså att hitta meningsfulla arbetssätt för andraspråkseleverna då detta är en framgångsfaktor för deras lärande och för att den proximala utvecklingszonen ska vara möjlig att nå. Meningsfullhet i undervisningen är av betydelse då det utgör en grundpelare för att vilja lära sig.

Eftersom de samhällsorienterade ämnena ställer stora krav på begreppslig förmåga får svenska som andraspråkselever svårigheter att lyckas med ämnet då de inte behärskar språket fullt ut. På grund av detta är det i de samhällsorienterade ämnena viktigt att arbeta med samtal som gynnar motivationen hos eleverna. Med en kultur som ställer krav på att hjälpa varandra och samtala kan språkutveckling och begreppslig förståelse nås. Med modersmålet som en resurs kan förankring ske och olika begrepp i den samhällsorienterade

undervisningen kan kontextualiseras för eleverna. Detta kan relateras till den forskning som Alm Fjellborg och Molin (2018) kom fram till gällande svenska som andraspråkselevers begreppsförståelse. Men även för att läraren ska kunna vara engagerade i processen när elever lär sig begrepp för en bred och djup definition av ämnes relevanta begrepp.

Som svar på vår frågeställning menar vi, utifrån tidigare forskning, att lärande är en social företeelse och inte en individualistisk process. Språk- och kunskapsutveckling behöver sättas i en social kontext där andraspråkseleverna får möta motiverande arbete, samtal där modersmål och transspråkande ses som resurs för att förankra ämnesspråk till vardagspråk med målet att utveckla ämneskunskaper i de samhällsorienterade ämnena. Även att undervisningen erbjuder andraspråkselever möjlighet till att stötta varandra i deras lärande, alltså att den proximala utvecklingszonen blir en del av undervisningen. Stöttningen kan även bestå av lärarstöd eller annan form av scaffolding. Denna kunskapsöversikt är relevant för att finna strategier som medför att andraspråkselever får den stöttning de behöver för att i större utsträckning klara de samhällsorienterade ämnena i skolan och komma vidare i sin utbildning.

Resultatet påvisar att ett flerspråkigt klassrum gynnar elevers språk- och kunskapsutveckling i ett sociokulturellt arbetssätt. Det är dock många källor som belyser att flerspråkighet inte är accepterat i den svenska skolan då det är en enspråkig norm som råder. Detta belyser även Thorstensson Dávila (2018) som beskriver arbetet med språkassistenter där lärare och andra professioner har svårt att acceptera att de är viktiga för undervisningen. Denna enspråkiga norm kommer påverkas om detta arbetssätt kring språkassistenter ska kunna fungera i skolor i Sverige men även flerspråkighet i klassrummet. Kommande yrkesprofession kommer utmanas i normen kring det svenska språket. Enligt forskning som belysts i detta arbete framkommer det att flerspråkighet måste lyftas in i klassrummen för att fler elever ska lyckas med sin utveckling i de samhällsorienterade ämnena. Ytterligare en konsekvens av detta arbetssätt som kan påverka professionen är att scaffolding inte innebär att lärare ska förenkla uppgifter till andraspråkselever. Det innebär snarare att eleverna ska få det stöd de behöver för att nå sin fulla kunskapsmässiga potential. I praktiken kan det vara på så sätt att lärare inte vet hur undervisningen och uppgifter ska anpassas för att detta ska ske. De språkliga bristerna ses som ett hinder för inläring och uppgifters kunskapsmässiga nivå sänks för andraspråkseleverna. Detta kan bidra till att meningsfullhet i undervisningen och motivation hos andraspråkseleverna försämras.



Efterforskningarna gjorda för detta arbete har resulterat i att forskning med olika åldersspann som fokus funnits. Olika åldrar innebär att vissa arbetssätt är mer eller mindre applicerbara i klassrummet baserat på elevers kunskapsnivåer och tidigare erfarenheter. På grund av detta är en brist i arbetet att det utgår från grundskolan vilket kanske inte passar alla åldrar. Ytterligare en brist i arbetet värt att lyfta är att vi har inte tagit del av all forskning som finns inom detta område. Det kan finnas ytterligare forskning som lyfter fler exempel kring detta arbetsområde, men det kan även förekomma forskning som belyser att andra teoretiska perspektiv på inlärning gynnar andraspråksinlärares språk- och kunskapsutveckling mer än det sociokulturella perspektivet inom de samhällsorienterade ämnena. Det finns dock, utifrån genomförda sökningar, en avsaknad av andraspråksinlärares språk- och kunskapsutveckling gällande de samhällsorienterade ämnena. Baserat i detta är en möjlig brist i arbetet att forskningen inte direkt antytt att detta resonemang är applicerbart i de samhällsorienterade ämnena.

Framtida forskning hade kunnat fokusera på vilka sociokulturella arbetssätt som är effektiva för de samhällsorienterade ämnena i lågstadiet. Detta hade kunnat vara ett fokusområde som anknyter till bristen gällande applicerbarheten av de sociokulturella perspektiven på olika åldrar. Det anknyter även till den befintliga bristen av tidigare forskning kring språkutveckling inom de samhällsorienterade ämnena. Exempel på frågeställning hade kunnat vara *Vilka sociokulturella arbetssätt är effektiva i de samhällsorienterade ämnena?* Genom intervjuer samt att testa olika arbetssätt i olika undervisningssituationer hade vald frågeställning kunnat besvaras.

## 6 Referenser

Alm Fjellborg, A., & Molin, L. (2018). Vilka typer av uppgifter gynnar elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk?: En undersökning med data från de nationella proven i geografi. *Acta Didactica Norge - Tidsskrift for Fagdidaktisk Forsknings- Og Utviklingsarbeid i Norge*, 12(4), 1-21. <https://doi.org/10.5617/adno.6286>

Al-wossabi, S. (2016). SLA Classroom Research and EFL Teaching Practices of Oral Skills. *Theory & Practice in Language Studies*, 6(11), 2061–2067. <https://doi-org.proxy.mau.se/10.17507/tpls.0611.01>

Axelsson, M. (2015). Nyanländas möte med skolans ämnen i ett språkdidaktisk perspektiv. I N. Bunar (Red.), *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering* (1 uppl. s 81-138). Stockholm: Natur och Kultur.

Bunar, N. (Red.). (2015). *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering* (1 uppl.). Stockholm: Natur och Kultur.

Folkhälsomyndigheten. (2022). *Gymnasiebehörighet*. Folkhälsomyndigheten. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/resultat/kompetenser-kunskaper-och-utbildning/gymnasiebehorighet/> (Hämtad: 2022-11-15).

Ganuza, N., & Hedman, C. (2018). Modersmålsundervisning, läsförståelse och betyg – modersmålsundervisningens roll för elevers skolresultat. *Nordand*, 13(1), 4–22. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-3381-2018-01-01>

Gibbons, P. (2013). *Stärk språket stärk lärandet. Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet* (3 uppl.). Stockholm: Författaren och Hallgren & Fallgren.

Kaya, A. (2016). *Att undervisa nyanlända: metoder, reflektioner och erfarenheter* (1.uppl.) Stockholm: Natur & Kultur.

Kao, P. (2010). Examining Second Language Learning: Taking a Sociocultural Stance. *Annual Review of Education, Communication & Language Sciences*, 7, 113-131.

Larsson, A., & Hallden, O. (2010). A Structural View on the Emergence of a Conception: Conceptual Change as Radical Reconstruction of Contexts. *Science Education*, 94(4), 640-664.

Lundgren, B. (2019). Enspråkig undervisning i flerspråkig kontext. *Educare*, 2017(1), 9–26. <https://doi.org/10.24834/educare.2017.1.2>

McAuley, A. (2009). Knowledge Building in an Aboriginal Context. *Canadian Journal of Learning and Technology*, 35(1). <https://doi.org/10.21432/T2GK53>

Sellgren, M. (2005). Ämnesundervisning för flerspråkiga elever - integrering av språk och kunskap. I M, Axelsson., C, Rosander., M, Sellgren., *Stärkta trådar - flerspråkiga barn och elever utvecklar språk, litteracitet och kunskap. Utvärdering av Stockholm Stads storstadssatsning - målområde språkutveckling och skolresultat* (s. 200-283). Stockholm: Författarna och Språkforskningsinstitutet i Rinkeby.

Skolverket. (2020). *Elever och skolenheter i grundskolan läsåret 2020/21*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/download/18.7f8c152b177d982455e15bc/1616397146883/pdf7920.pdf> (Hämtad: 2022-11-16).

Skolverket. (2022a). *Nyanlända elever ska få bättre förutsättningar att lära sig svenska*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2022-05-31-ny-anlanda-elever-ska-fa-battre-forutsattningar-att-lara-sig-svenska> (Hämtad: 2022-11-16).

Skolverket. (2022b). *Historia*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr22-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet?url=-996270488%2Fcompulsorycw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DGRGRHIS01%26tos%3Dgr&sv.url=12.5dfce44715d35a5cdfa219f> (Hämtad: 2022-11-16).

Skolverket. (2022c). *Nyanlända barns rätt till utbildning*. Skolverket.  
<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/nyanlanda-barns-ratt-till-utbildning> (Hämtad: 2022-11-21).

Skolverket. (2021). *Svenska som andraspråk - ett behovsprövat ämne*. Skolverket.  
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/svenska-som-andrasprak---ett-behovsprovat-amne> (Hämtad: 2022-11-21).

Thorstensson Dávila, L. (2018). The Pivotal and Peripheral Roles of Bilingual Classroom Assistants at a Swedish Elementary School. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 21(8), 956–967. <https://doi.org/10.1080/13670050.2016.1224224>

Unicef. (1989). *Barnkonventionen*. Unicef.  
<https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnkonventionen>

Wedin, Å. (2011). Utveckling av tal och skriftspråk hos andraspråkselever i skolans tidigare år. *Didaktisk Tidskrift*, 20(2), 95 - 118.  
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:430049/FULLTEXT03>

# Bilaga 1

Följande är sökord som använts för att finna artiklar. Sökorden som presenteras har både resulterat i användbara artiklar men även artiklar som inte använts i arbetet. Detta för att påvisa att vi har genomfört många samt breda sökningar med målet att hitta relevanta artiklar för vårt arbete.

svenska som andraspråk	swedish as a second language
andraspråkselev	second language learner
språkutveckling	language development/acquisition
samhällsorienterade ämnen	social science studies/civic studies
sociokulturellt perspektiv på lärande	sociocultural perspective on learning
andraspråksinlärning	second language learning
begreppsförståelse	conceptual development
flerspråkighet	multilingualism
tvåspråkighet	bilingualism
nyanländ elev	newly arrived students/pupils
kooperativt lärande	cooperative learning
grupparbete	group work
modersmål	mother tongue/first language/native language